

BIBΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

ΠΟΝΤΙΚΑΚΗ ΑΛΕΞΙΑ¹

«El Deafo»

Cece Bell

Εικονογράφηση: Cece Bell

Εκδόσεις: Amulet Books, 2014

Στο έργο η Bell αξιοποιεί με πρωτότυπο τρόπο το graphic novel προκειμένου να αφηγηθεί την προσωπική της ιστορία και να μεταφέρει στον αναγνώστη την εμπειρία της ζωής με αναπηρία. Η Bell αξιοποιεί τα εικαστικά στοιχεία του *El Deafo* όχι απλώς ως συνοδευτικά του κειμένου, αλλά ως βασικά αφηγηματικά εργαλεία που καθιστούν την εμπειρία της κώφωσης άμεσα βιώσιμη για τον αναγνώστη. Τα κενά ή λευκά μπαλόνια ομιλίας χρησιμοποιούνται για να αποδώσουν τη δυσκολία κατανόησης ή την αδυναμία ακρόασης από την πλευρά της Cece. Όταν η ηρωίδα δεν μπορεί να ακούσει τι λέγεται γύρω της, τα μπαλόνια ομιλίας εμφανίζονται είτε κενά είτε διαγράφονται σταδιακά τα λόγια. Αυτή η επιλογή δεν αποτελεί απλώς αισθητική παρέμβαση, αλλά λειτουργεί ως ένα ισχυρό αφηγηματικό εργαλείο, που μεταδίδει στον αναγνώστη την αίσθηση απομόνωσης και μοναξιάς που συνοδεύει την κώφωση. Η απεικόνιση της «φούσκας» που περιβάλλει την Cece ενισχύει το συμβολικό μήνυμα της απομόνωσης και της εσωτερικής απόστασης που βιώνει λόγω της αναπηρίας της. Οι προκαταλήψεις, η αμηχανία και η έλλειψη κατανόησης από το περιβάλλον της αποτελούν τους κυριότερους παράγοντες που δυσχεραίνουν την ουσιαστική σύνδεσή της με τους συμμαθητές της. Σε μια σκηνή όπου η Cece περιγράφει την αίσθηση ότι βρίσκεται μέσα σε μια μεγάλη φούσκα, τονίζει τη μοναξιά και την αποξένωσή της, η οποία συνδέεται άμεσα με την ανασφάλεια που αισθάνεται για την αναπηρία της και τη χρήση της βοηθητικής συσκευής ακρόασης, γνωστής ως «φωνητικό αυτί».

Σε ένα καθοριστικό σημείο της αφήγησης, όταν η Cece δέχεται την πρόταση φιλίας από τη συμμαθήτριά της, Laura, η φούσκα φαίνεται να "σπάει". Αυτή η ρήξη υπογραμμίζει τη δύναμη της αποδοχής και της ενσυναίσθησης ως μέσων για τη γεφύρωση της απόστασης και την οικοδόμηση ουσιαστικών σχέσεων. Ωστόσο, αργότερα, όταν η Laura αρχίζει να φέρεται με πειστικό και ελεγκτικό τρόπο, η Cece επαναφέρει τη φούσκα ως μέσο αυτοπροστασίας. Σε αυτή τη σκηνή, φαντάζεται τον εαυτό της ως τον υπερήρωα "El Deafo" και επιλέγει να "κλείσει" τα ακουστικά της, απομονώνοντας τη φωνή της Laura. Αυτή η επαναφορά της φούσκας υποδηλώνει μια νέα δυναμική: η Cece αξιοποιεί την αναπηρία της ως μέσο ελέγχου της δικής της πραγματικότητας. Εδώ, η φούσκα δεν είναι πλέον σύμβολο αδυναμίας ή απομόνωσης, αλλά ένας μηχανισμός που της προσφέρει ασφάλεια και συναισθηματική αυτονομία.

---

¹ Απόφοιτη του Παιδαγωγικού Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστήμιο Κρήτης

Η Cece παρά την αρχική της απογοήτευση, αρχίζει να αντιλαμβάνεται τη συσκευή της ως κάτι που της προσφέρει ένα μοναδικό πλεονέκτημα, δίνοντάς της την αίσθηση ότι μπορεί να ακούει ήχους πολύ πιο δυνατά και καθαρά από τους άλλους. Αυτή η φαντασία την ενδυναμώνει και την κάνει να αισθάνεται σαν υπερήρωας με το όνομα El Deafo, κάτι που της επιτρέπει να αποδεχτεί την αναπηρία της και να την αντιμετωπίσει ως πηγή δύναμης. Στο πλαίσιο αυτό, η εμφάνιση του Batman, παραπέμπει τον αναγνώστη σε γνωστές πολιτισμικές εικόνες και ήρωες που αναγνωρίζονται εύκολα. Η παρουσία του Batman στην ιστορία λειτουργεί ως μέσο διασύνδεσης της πραγματικότητας της Σίσι με τη φαντασία και την κουλτούρα των υπερηρώων. Η Cece Bell ενσωματώνει και έναν άλλο πασίγνωστο χαρακτήρα στην αφήγησή της, τον Σέρλοκ Χολμς, ο οποίος αναπαριστάται ως εργαλείο σκέψης και παρατήρησης. Η Cece, μέσα από τη φιγούρα του διάσημου ντετέκτιβ, προσπαθεί να «λύσει» το «μυστήριο» της επικοινωνίας με τους άλλους. Αυτός ο παραλληλισμός με τον Σέρλοκ Χολμς τονίζει το γεγονός ότι η Cece, όπως και ο Σέρλοκ, πρέπει να είναι εξαιρετικά παρατηρητική για να μπορεί να κατανοήσει τους άλλους.

Ίσως το πιο σημαντικό στοιχείο της αφήγησης αποκαλύπτεται από την μορφή της πρωταγωνίστριας η οποία απεικονίζεται ως ένα μικρό κουνελάκι με τεράστια αυτιά – μια επιλογή ανθρωπομορφισμού που δεν είναι τυχαία, αλλά εξυπηρετεί έναν βαθύτερο αφηγηματικό και συμβολικό σκοπό. Η ιστορία της Cece επικεντρώνεται στην εμπειρία της παιδικής κώφωσης και στον αγώνα της να επικοινωνήσει και να ενταχθεί σε έναν κόσμο που βασίζεται στην ακοή. Έτσι η επιλογή του κουνελιού δεν είναι τυχαία: πρόκειται για ένα ζώο γνωστό για την εξαιρετική του ακοή, γεγονός που δημιουργεί μια λεπτή ειρωνεία όταν εφαρμόζεται στην περίπτωση της Cece, η οποία δεν μπορεί να ακούσει χωρίς τη βοήθεια ακουστικής συσκευής. Τα μεγάλα της αυτιά, που υπό κανονικές συνθήκες θα αποτελούσαν πλεονέκτημα, εδώ μετατρέπονται σε σύμβολο της αδυναμίας της να αλληλεπιδράσει με τον κόσμο, όπως οι υπόλοιποι. Η ευαλωτότητα της Cece δεν παρουσιάζεται ως αποτέλεσμα της κώφωσής της, αλλά ως συνέπεια της αμηχανίας, των παρερμηνειών και συχνά της αδιαφορίας των γύρω της. Με αυτό τον τρόπο, η συγγραφέας μετατοπίζει το επίκεντρο από το άτομο στο κοινωνικό πλαίσιο, υπογραμμίζοντας ότι η αναπηρία δεν είναι μόνο βιολογική ή ατομική κατάσταση, αλλά κυρίως κοινωνική εμπειρία.

Μέσα από την εικαστική αφήγηση του El Deafo, η συγγραφέας δημιουργεί έναν «καθρέφτη» που μας επιτρέπει να δούμε τόσο την προσωπική εμπειρία της πρωταγωνίστριας όσο και τη δική μας στάση απέναντι στη διαφορετικότητα. Ο αναγνώστης δεν είναι απλώς θεατής, αλλά «συμμετέχει» ενεργά, βιώνοντας μέσω της εικόνας την αίσθηση απομόνωσης ή σύγχυσης που προκαλεί η απώλεια της ακοής. Έτσι, το έργο λειτουργεί ως μέσο ενσυναίσθησης και αναστοχασμού. Ο «καθρέφτης» της ιστορίας μάς καλεί να αναρωτηθούμε: πώς αντιλαμβανόμαστε την αναπηρία; Μέσα από τον φακό της λύπησης και της φιλανθρωπίας ή μέσα από το πρίσμα της ισότητας και της αποδοχής; Η Bell δεν ζητά οίκτο για την πρωταγωνίστριά της· ζητά κατανόηση, επικοινωνία και έναν πιο ανθρώπινο τρόπο να «ακούμε» ο ένας τον άλλο — πέρα από τις λέξεις και τους ήχους, μέσα από την ουσιαστική επαφή.